

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460518

21. De Bigamis non ordinandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61781](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61781)

male vitium non est inhabilitatus. Unde Sacerdos, cui per violentiam digiti Canonici sunt abscissi ab hostibus, præter celebrationem potest in reliquis officiis Sacerdotalibus ministrare, v.g. confessiones audire, &c. c. 2. de Clerico egrot. Sic etiam superveniente postmodum deformitate, si scandalum & horrorem abesse contingat, ut si constet, quòd ad infidelibus & hæreticis in odium Religionis ita fuarit deformatus, ministrare poterit, sicut prius; & si in publico nihilominus scandalum vel contemptus timeatur, saltem in privata capella, ubi scandalum abesse solet, celebrare licebit. Atque ita accipio c. 57. dist. 1. de Consecrat. ubi Sacerdos cum baculo ad altare accedere prohibetur, nimirum in solenni Missæ celebratione, ubi metuitur risus, vel scandalum; non item in celebratione privata, ubi cessat ratio prohibitionis. Morbò caducò vel simili laborantes specialiter in c. 3. dist. 33. tam diu ab executione Ordinum suspenduntur, quousque unius anni spatio per discretionem Episcopi inveniuntur liberati.

7 *Questio* superest: quis super irregularitate orta ex vitio corporis dispensare possit? Ad quam respondeo, regulariter non nisi Papam quo ad Ordines primùm suscipiendos dispensare posse. Pirhing. cum communi h. t. n. 15.

Dixi tamen I. *regulariter*: aliquando enim etiam quo ad ordines suscipiendos Episcopo competit dispensatio in vitio corporis; nempe si occultum sit, & ex occulto delicto proveniat per Trident. sess. 24. de Reform. c. 6. ubi Episcopis conceditur facultas dispensandi in omnibus irregularitatibus & suspensionibus ex delicto occulto (excepto homicidiò voluntariò) provenientes.

Dixi II. *quo ad ordines primùm suscipiendos*: nam si talis defectus post susceptos Ordines superveniat, quo ad exercitium ordinum Episcopus dispensare potest; modò mutilatio non sit notabilis, & ordinatus sine

scandalo ministrare valeat, licet aliquo modo culpabiliter defectum contraxerit. Colligitur ex c. 1. h. t. & ex c. 1. de Clericis pugnantis. Quòd si in culpa non fuisset, dispensatio non indigeret, ut diximus. Excipitur casus in c. 4. h. t. ubi specialiter reservatur dispensatio ad ministerium altaris cum Sacerdote, qui credens se obsequium præstare DEO, se evitari curavit, ut per hoc manifestius absterreantur homines, qui facillè alias ex tali sine id licitum existimarent.

TITULUS XXI.

De Bigamis non ordinandis.

SUMMARIA.

1. Bigamia definitio. 2. 3. 4. Et divisio.
5. Origo Bigamie.
6. Quinam bigamiam contrahant?
7. Cur bigami ab ordinibus arceantur?
8. Quis super bigamia dispensare possit?
8. Explicatur c. un. h. t. in 6.

Denique Ordinando obstat Bigamia, seu, ut alii legunt, Digamia; quæ vox propriè significat binas nuptias c. 11. causa 31. quest. 1.

§. I.

Definitur Bigamia, quòd sit status conjugati cum duabus, aut pluribus conjugibus vel realiter, vel interpretativè, vel similitudinariè.

§. II.

Dividitur Bigamia in veram, interpretativam, & similitudinariam.

Vera dicitur, cum quis successivè duas, vel plures uxores legitime duxit, easque carnaliter cognovit, hinc qui duas uxores habuit, si altera ante copulam fuerit mortua, bigamus non est, arg. c. 5. h. t.

Interpretativa est, quando quis reverà quidem cum duabus matrimonium non contraxit, secundum interpretationem juris tamen censetur contraxisse, ac consummâsse, Quæ biga-

bigamia oritur I. si quis defacto ineat duo matrimonia ob impedimentum aliquod dirimens de jure invalida, vel unum validum, aliud invalidum, & utrumque consummet: licet enim ille verè bigamus non sit ob invaliditatem unius, vel utriusque matrimonii, inter bigamos tamen interpretatione juris computatur ob intentionem contrahendi cum duabus copulâ subsecutâ affectu maritali. *c. 4. & 7. h. t. Navarr. h. t. consil. 1. & in Man. c. 27. n. 295.* II. Contrahitur, si quis ducat corruptam seu carnaliter cognitam, sive extra, sive intra matrimonium justum. *c. 2. dist. 33. c. 9. 10. & 13. dist. 34. c. 3. & 5. h. t.* Nec refert, etsi matrimonium cum corrupta initum sit nullum: quia etiam matrimonium cum repudiata est nullum, & tamen facit bigamum. *c. 1. h. t.* Verùm plures opinantur, bigamum & irregularem non esse eum, qui à se tantum prius corruptam duxit, eò quòd talis adhuc sit unica unici, & per subsequens matrimonium talis copula antecedens planè purgetur, ita ut quòd ad effectus juris idem sit, ac si copula fornicaria non præcessisset. *Glossa in c. 5. v. divisio. h. t.* Ego hanc opinionem & limitationem recipio, si verum est *cit. c. dist. 33.* (quod aliqui tribuunt Gennadio) non habere juris auctoritatem: alioquin certè verba illius textus: *qui unam quidem, sed concubinam, non matronam habuit*: quocumque modo corruptam comprehendunt: nam quòd quidam illud: *sed concubinam*: referant ad concubinam alterius, violenta interpretatio est, & parùm ut reor, ad mentem illius auctoris, sive is Gregorius fuerit, sive Gennadius. III. Nascitur bigamia interpretativa, si vir ad uxorem suam accedat, postquam ea adulterium commisit. *c. 11. & 12. dist. 34.* Id quòd obtinet, licet maritus ignoraverit illam esse adulteram, vel coactus v. g. ex præcepto Episcopi debitum conjugale reddiderit,

aut uxor per vim vel metum fuisset corrupta: cum etiam talis non amplius sit unica unici, nec unus unius. *Vid. Majol. l. 2. de Irregul. c. 32. n. 7.*

Bigamia similitudinaria appellatur, cum quis post votum solenne castitatis emissum in professione Religionis matrimonium defacto celebravit, & consummavit affectu maritali cum Virgine. *c. quoquot. 24. causâ 27. q. 1.* Quòd licet expressè loquatur de professis castitatem, complectitur tamen etiam Clericos sacris initiatos: nam etiam hi habent votum solenne castitatis, servatâque proprietate vocis dici possunt solenniter profiteri castitatem, & sic hæc irregularitas satis in jure expressa est. *Sylvester v. Bigamia. n. 3.* Ratio est: quia voto solenni adstrictus censetur spirituali quodam matrimonio conjunctus cum Christo & Ecclesia. Ergo si carnaliter cum aliqua conjugatur per matrimonium, censetur celebrare duo matrimonia similitudinaria, adeòque Bigamiam similitudinariam contrahere; modò aliam uxorem in habitu Laicali, vel in Minoribus Ordinibus antea non habuerit: quòd addo; quia si Clericus cum una contrahat, antequam sit in sacris Ordinibus, & cum alia post Ordinationem in Sacris, vel professionem in Religione, bigamus interpretativè, non tantum similitudinariè erit, sicut & tunc quando post ordinationem, vel professionem corruptam ducit. *c. 4. h. t.*

§. III.

Causa efficiens Bigamiæ est matrimonium iteratum, & consummatum: ut enim aliquis fiat bigamus, duo requiruntur: *Primum*, ut bis contrahat matrimonium de jure vel defacto, verè vel similitudinariè. *Secundum*, ut interveniat actualis copula, affectu saltem maritali facta, si ob defectum aliquem substantialem non possit esse verè matrimonialis, ut ita speciem & figuram matrimonialis copulæ præferat, per *c. 4. & 5. h. t.*

Col:

Colliges I. non esse bigamum, qui duxit viduam Virginem, quæ ante consummationem matrimonii primum virum amisit; aut, qui plura contraxit matrimonia, sed solum consummavit cum una & Virgine. *d. c. 5. h. t.*

Colliges II. ex sola copula fornicaria, vel adulterina sapius & non pluribus extra matrimonium per virum repetita non oriri bigamiam interpretativam ob defectum affectus maritalis. *c. 6. h. t.*

Colliges III. eum reverà bigamum non esse, qui simulatè tantum contraxit matrimonium cum vidua, vel corrupta, à parte rei verò habuit animum eum solummodo habendi ut concubinam; quia defacto non intervenit affectus maritalis cum opere subsecuto; quæ ratio in *d. c. 4. h. t.* expressa est. In foro tamen externo similis defectus animi non crederetur, sed ex ipso facto præsumeretur affectus, consequenter si publicè constaret, eam, quam defacto duxit, esse viduam, vel corruptam, tunc ad evitandum scandalum, & pœnas Canonicas nihilominus dispensationem petere teneretur, ac si reverà subesset bigamia, *P. Engl. h. t. n. 5. contra Zoë. eod. tit. n. 11.*

§. IV.

6 *Subiectum* Bigamiæ sunt omnes, qui duo matrimonia verè, interpretativè, vel similitudinariè contraxerunt. Nec interest, fideles sint, an infideles? nam & infideles ad fidem conversos, si ante Baptismum plures uxores, vel corruptam, vel unam antea, & postea aliam duxerint, bigamos & consequenter irregulares esse, verius est. *c. 2. & seq. dist. 26.* quamvis D. Hieron. relatus in *c. 1. ibid.* diversum sentiat. Ratio est: quia licèt Baptismus tollat delicta, non tamen tollit conjugia & consequenter nec bigamiam ex conjugio proventientem. *Pirrhing. h. t. n. 6. & 7.*

§. V.

7 *Effectus* Bigamiæ est I. quòd Bigamum tum ab Ordine suscipiendo, tum etiam ab usu

suscepti ordinis removeat & excludat. *hoc tit. c. 1. de Cleric. conjug. Trident. sess. 23. de Reform. c. 17.* Et meritò: dedecet enim, ut Sacramenta aliis ministret bigamus, qui ipse defectum patitur in Sacramento, seu perfecta significatione matrimonii, quatenus dividendo carnem in plures non amplius perfectè repræsentat conjunctionem Christi cum Ecclesia, unici cum unica, eaque immaculata, quam conjunctionem significat matrimonium consummatum. *c. 5. h. t.*

Alter effectus bigamiæ est, quòd si Episcopus bigamum absque prævia dispensatione ordinet, privandus sit potestate conferendi ordines; ordinatus verò maneat suspensus ab usu & executione susceptorum Ordinum, donec dispensetur. *c. 2. h. t.*

Quæstionis est, quis super bigamia dispensare possit? respondeo distinctè, &

Dico I. Papa potest dispensare in quacunque bigamia: quia est de jure humano, idque praxis Ecclesiæ comprobatur; siquidem defacto cum bigamo quodam ad Archi-Episcopatum Panormitanum, & cum alio ad Subdiaconatum dispensasse, testatur Glossa in *c. Lector dist. 34.* Nec refragatur *d. c. 2. h. t.* in illis verbis: *in bigamis contra Apostolum dispensare non licet:* hæc enim solum insinuant, quòd irregularitas bigamiæ fundetur in præcepto Apostoli, & proinde ob reverentiam illi debitam non passim sine justè, & gravi causa sit cum bigamo dispensandum, quamvis eadem dispensandi potestas S. Pontifici adempta non sit. *arg. c. fin. dist. 82. Layman in d. c. 2. n. 2.*

Dico II. Episcopus nequit dispensare in bigamia vera aut interpretativa, non solum quò ad Ordines sacros, ut constat ex *cit. c. 2. h. t.* sed neque ad minores, aut primam tonsuram, quin etiam nec quò ad usum Minorum Ordinum: quia nullibi legitur ejus dispensatio Episcopo concessa. *Vallensis h. t. n. 6.*

ubi hanc sententiam communiorem asserit, Probatque ex *c. un. h. t. in 6.* & ex Trident. *sess. 23. de Reform. c. 17.* Neque obstat *d. c. 2.* argumentum enim inde petiunt à contratio senti, ut liceat Episcopis dispensare circa Minores, satis infirmatur ex aliis prohibitionibus generalibus & tempore posterioribus. Opposita tamen sententia probabilitatem suam habet vel ex numero Authorum, qui eam tuerentur. è quibus est *D. Thom. in 4. d. 24. q. 3. a. 3. Sylvest. V. Bigamia q. 7.* & alii.

Dico III. In bigamia similitudinaria, si pure talis sit, & interpretativam admixtam non habeat, etiam Episcopus saltem post peractam poenitentiam dispensare potest, tam quo ad exercitium susceptorum, quam quo ad receptionem Ordinum quoque majorum. *c. 4. de Clericis conjug. c. 1. Qui Clerici vel voverunt &c.* Ubi generaliter Episcopis datur facultas dispensandi cum Clericis, qui matrimonium contraxerunt. Quam non limitat *c. 2. Eod.* ubi ista licentia concedi videtur tantum in casu, quo reus monasterium ingreditur; ibi namque agitur de pœna particulari Subdiaconi illius, qui ordinatus non sponte convertitur, sed cogitur abjurare eam, quam duxit, & tenet *ibid.* Gloss. & Panorm.

Dico IV. In Bigamia similitudinaria cum suis Regularibus possunt quoque dispensare Superiores Regulares, Generales, Provinciales, Abbates, alique habentes jurisdictionem quasi Episcopalem. Aliis verò Prælati Regularium, licet Mendicantium, talis potestas data non reperitur, ut jure communi dicendum sit, non competere, nec ordinaria eorum privilegia hujusmodi potestatem concedere. *Zoël. h. t. n. 20.*

Tertius Effectus bigamiæ est, quòd Clericum bigamum exuat omni privilegio clericali. *c. un. h. t. in 6.* ibi: *bigamos omni privilegio clericali declaramus esse nudatos, & coërcitioni fori secularis addictos consuetudine con-*

trariâ non obstante. Ipsis quoque sub anathemate prohibemus deferre tonsuram, vel habitum clericalem. Notat verò Glossa *ibidem* sub hac constitutione solum comprehendi Clericos seculares in Minoribus constitutos: nam Regulares, & qui sunt in Sacris, licet ob contractam bigamiam suspendantur ab Ordinum executione, non tamen perdunt privilegia Canonis & Fori.

TITULUS XXII. De Clericis Peregrinis.

SUMMARI A.

1. Quid sint literæ dimissoriales?
2. Usque 8. Quis dare eas possit?
8. 9. A quo, & quos Ordines vi dimissorialium recipere liceat?
10. Quenam literæ dimissoriae continere debeant?
11. Episcopus alienus non potest cum dimisso dispensare in interstitiis.
12. Non expirant morte dantis.

Restat, ut dicamus de literis dimissorialibus, sine quibus Clerici peregrini, & extranei, qui non sunt de Diœcesi, sive jurisdictioni Episcopi ordinantis subiecti, ordinari prohibentur. *c. 2. & 3. dist. 98. c. 2. h. t. Trident. sess. 23. de Reform. c. 16. & Nos supra in tit. II. à n. 20.*

§. I.

Definiuntur literæ dimissoriales, seu ut alii vocant, reverendæ, quòd sint licentia scripta, vigore cujus ordinandus licentiatur, ut ab Episcopo alieno possit ordinari.

§. II.

Causa efficiens literarum dimissorialium est is qui eas concedit. Potest autem concedere I. S. Pontifex, & quidem omnibus Christianis per *c. 1. de Temporib. Ordin. in 6.* ibi: *nisi a nobis specialem licentiam habeat.* quia est generalis Episcopus totius mundi *c. cuncta per mundum 17. causâ 9. q. 3.*